

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет педагогічний
Кафедра практичної психології

З А Т В Е Р Д Ж У Ю”:
Перший проректор Грабова
Грабова О.Г.
(підп.)
«30» серпня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ
(вибіркова навчальна дисципліна)**

**підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**
(вказати рівень вищої освіти)

232 Соціальне забезпечення
(шифр і назва спеціальності)

Соціальне забезпечення
(назва освітньої програми)
мова навчання українська

Розробники:

Панасенко Елліна Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри практичної психології

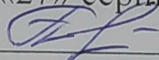
Рецензенти:

Мамічева О.В. – доктор психологічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Березка С.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

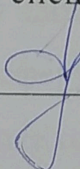
Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри Панасенко Е.А.

(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Керівник групи забезпечення С.В. Коношенко

(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р.

протокол № 1

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Вибіркова навчальна дисципліна	
Загальна кількість годин – 180	Рік підготовки:	
	4-й	4-й
	Семестр	
	7-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2,6 год.; 1,2 год. самостійної роботи студента – 4 год.; 3,4 год.	Лекції	
	30 год.	10 год.
	Практичні	
	18 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	72 год.	44 год.
Вид контролю:		
іспит	іспит	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практична психологія в закладах освіти» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про практичну психологію як сферу професійної діяльності, основні види діяльності та зміст роботи психолога в дошкільних, загальноосвітніх закладах.

МАТРИЦЯ

результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни «Практична психологія в закладах освіти»

Результати навчання з дисципліни	Методи навчання	Методи контролю
<p>Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності.</p> <p>Діяти самостійно та автономно в процесі професійної роботи.</p> <p>Виконувати професійні завдання у складі мультидисциплінарних команд фахівців.</p> <p>Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних, соціально-психологічних, соціально-педагогічних проблем у різних категорій населення.</p> <p>Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.</p> <p>Здійснювати консультативну та профорієнтаційну роботу на засадах психологічної науки.</p> <p>Здійснювати психокорекційну та психотерапевтичну роботу з різними категоріями населення.</p>	<p>Поєднання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - словесні методи: лекція (проблемна, лекція-дискусія, лекція-консультація, круглий стіл, лекція-провокація, мультимедійна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, диспут, дискусія, дебати; - наочні методи: спостереження, демонстрація, ілюстрація; - практичні методи: обробка психолого-педагогічної інформації, тезування, рецензування, анотування (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування); - робота з навчально-методичною літературою (конспектування, анотування, рецензування); - відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані; - активні методи навчання: метод проектів, кейс метод, мозкова атака, снігова куля, створення ментальних карт; - інтерактивні методи навчання: технології фасилітативного навчання, методи активізації творчої діяльності. 	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне, письмове опитування, тестовий контроль, взаємоконтроль (взаємо-оцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання) оцінювання самостійної роботи (повідомлення, доповідь, мультимедійна презентація, проєктів); захист творчих завдань (психологічного інструментарію, корекційно-розвивальних програм, презентацій, конспектів тренінгів), іспит.</p>

супроводу адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти											
Тема 11. Психологічний супровід розвитку пізнавальних психічних процесів у дошкільників.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Психологічна готовність дошкільника до навчання в школі.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Психологічний супровід дошкільників із проблемами в поведінці.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 14. Розвиток та психокорекція емоційної сфери дошкільників.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 15. Робота практичного психолога з дошкільниками: дитячі страхи і способи їх корекції.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 16. Особливості роботи практичного психолога в закладі освіти.	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 17. Ділова документація практичного психолога закладу освіти.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 18. Психологічний інструментарій для забезпечення розвитку пізнавальних процесів дітей на різних етапах дошкільного дитинства.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 19. Психологічний супровід підготовки дитини до шкільного навчання.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 20. Робота практичного психолога з	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-

дошкільниками «групи ризику».										
Тема 21. Психологічний супровід розвитку емоційно-вольової сфери дошкільників.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 22. Психологічний супровід дошкільників у станах страхів.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 23. Психологічний супровід обдарованої дитини у ЗДО.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 24. Портфоліо практичного психолога закладу дошкільної освіти.	72	-	-	-	72	-	-	-	-	-
Усього годин	120	30	18	-	72	-	-	-	-	-
Тема 1. Психологічний супровід першокласників у ЗОШ.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Профілактика та корекція стресових розладів в учнів ЗОШ.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Робота практичного психолога з учнями з адитивною поведінкою.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Психологічний супровід та профілактика насильницьких та агресивних форм поведінки серед учнівської молоді.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Інклюзивно-ресурсний центр як заклад психолого-педагогічного супроводу дітей с особливими освітніми потребами.	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 6. Система психологічної профілактики та корекції суїцидальної	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-

поведінки школярів.										
Тема 7. Психологічний супровід старшокласників.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Психологічна допомога вимушеним переселенцям та постраждалим від військового конфлікту.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Портфоліо практичного психолога закладу загальної середньої освіти.	44	-	-	-	44	-	-	-	-	-
Усього годин	60	10	6	-	44	-	-	-	-	-

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Психологічна служба в системі освіти в Україні	2	-
2.	Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу	2	-
3.	Характеристика професії практичного психолога. Особистість практичного психолога закладу освіти.	2	-
4.	Кабінет практичного психолога в освітніх організаціях.	2	-
5.	Особливості психодіагностичної роботи в закладах освіти	2	-
6.	Особливості психокорекції в закладах освіти	2	-
7.	Особливості психотерапевтичних методів практичного психолога закладів освіти.	2	-
8.	Особливості консультативної діяльності практичного психолога закладів освіти.	2	-
9.	Психологічна профілактика та психологічна просвіта як види діяльності практичного психолога закладу освіти.	2	-
10.	Специфіка психологічного супроводу адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти	2	-
11.	Психологічний супровід розвитку пізнавальних психічних процесів у дошкільників	2	-
12.	Психологічна готовність дошкільника до навчання в школі	2	-

13.	Психологічний супровід дошкільників із проблемами в поведінці	2	-
14.	Розвиток та психокорекція емоційної сфери дошкільників	2	-
15.	Робота практичного психолога з дошкільниками: дитячі страхи і способи їх корекції	2	-
	Разом 7 семестр	30	-
1.	Психологічний супровід першокласників у ЗОШ	2	-
2.	Профілактика та корекція стресових розладів в учнів ЗОШ	2	-
3.	Робота практичного психолога з учнями з адитивною поведінкою	2	-
4.	Психологічний супровід та профілактика насильницьких та агресивних форм поведінки серед учнівської молоді.	2	-
5.	Інклюзивно-ресурсний центр як заклад психолого-педагогічного супроводу дітей с особливими освітніми потребами.	2	-
	Разом 8 семестр	10	-
	Разом	40	-

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Особливості роботи практичного психолога в закладі освіти	4	-
2.	Ділова документація практичного психолога закладу освіти	2	-
3.	Психологічний інструментарій для забезпечення розвитку пізнавальних процесів дітей на різних етапах дошкільного дитинства.	2	-
4.	Психологічний супровід підготовки дитини до шкільного навчання.	2	-
5.	Робота практичного психолога з дошкільниками «групи ризику».	2	-
6.	Психологічний супровід розвитку емоційно-вольової сфери дошкільників.	2	-
7.	Психологічний супровід дошкільників у станах страхів.	2	-
8.	Психологічний супровід обдарованої дитини у ЗДО.	2	-
	Разом за 7 семестр	18	-

1.	Система психологічної профілактики та корекції суїцидальної поведінки школярів.		
2.	Психологічний супровід старшокласників.		
3.	Психологічна допомога вимушеним переселенцям та постраждалим від військового конфлікту.		
	Разом за 8 семестр	6	-
Разом		24	-

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Портфоліо практичного психолога закладу дошкільної освіти	72	-
	Разом за 7 семестр	72	-
1.	Портфоліо практичного психолога закладу загальної середньої освіти	44	-
	Разом за 8 семестр	44	-
Разом		116	-

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для вхідного, поточного та підсумкового контролю, взаємоконтролю (взаємооцінювання), самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), тестового контролю, усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (наукове повідомлення, доповідь, кросворд, мультимедійна презентація, розробка діагностичних мінімумів, корекційно-розвиткових програм, конспектів психологічних консультацій, тренінгів, проєктів, кейсів тощо), іспит 7 семестр, іспит 8 семестр.

7. Рекомендована література

Основна

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. Посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с.
2. Дуткевич, Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога: навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 265 с
3. Дуткевич Т. В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. 2-ге вид. Навч. посіб. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk756067.pdf>
4. Енциклопедія практичної психології. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psychologis.com.ua/>
5. Марінушкіна О. Є. Порадник практичного психолога. Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cutt.ly/YTvtIbj>
6. Опанасенко Л.А. Основи психологічного консультування: у схемах і таблицях. Миколаїв : Іліон, 2019. 134 с.
7. Основи практичної психології / за ред. В.Г.Панка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cutt.ly/iTvtDcM>
8. Практична психологія дошкільна. Курс лекцій : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Е.А. Панасенко. – Краматорськ : Видавництво ЦТРІ-«Друкарський дім», 2018. 418 с.
9. Психологічна служба в закладах освіти: практикум : навч.-метод. посібник / укл. Е. Панасенко, С. Березка. Краматорськ: Видавництво ЦТРІ-«Друкарський дім», 2021. Част. 1, 400 с.
10. Психологічна допомога дитині у психотравмуючій ситуації. Методичний посібник. / Уклад. : Г.Б.Растроста. Суми. НВВ КЗ СОІППО : 2018. 64с.
11. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/praktichna_psixologia.pdf
12. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. рек. / автори-упор. В. Г. Панок, З.О. Гаркавенко, О.Г. Карагодіна, А.С.Шапошнікова. [2-е вид., стереотип.]. К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 76 с. (https://lib.iitta.gov.ua/706236/1/%D0%A1%D0%BE%D1%86_%D0%BF%D0%B5%D0%B4_%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%B3%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82_2.pdf)

Допоміжна

1. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу в дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір» : навчально-методичний посіб. Київ : НаУКМА, ГЛІФ Медіа, 2017. 208 с. (<https://lib.iitta.gov.ua/707671/1/KRP2017.pdf>)

2. Корнієнко І.О. Досвід надання допомоги дітям і сім'ям - жертвам військового конфлікту : практич. посіб. / І. О. Корнієнко, І. М. Лісовецька, Ю.А.Луценко, Д. Д. Романовська. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 152 с.
(https://lib.iitta.gov.ua/709040/1/%D0%94%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%A1%D0%96%D0%9E_2017.pdf).

3. Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. / авт.-упор.: В.М.Горленко, Ю. А. Луценко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І.І.Ткачук ; за заг. ред. В.Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017
(<https://lib.iitta.gov.ua/709623/1/%D1%86%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%BE%D0%B3.pdf>)

4. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Богданов С.О. та ін. ; заг. ред.: Чернобровкін В. М., Панок В.Г. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 208 с.
(https://lib.iitta.gov.ua/707663/1/Bohdanov2017_1.pdf)

5. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 92 с.

8.Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Донецький обласний навчально-методичний центр психологічної служби системи освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dnmcp.com.ua/category/korisni-posilannya>

2. Етичний кодекс психолога [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua

3. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0691290-01#Text>

4. Положення про психологічну службу системи освіти України [Електронний ресурс]. Режим доступу до документу: <http://psyua.com.ua/page/zakon.php>; www.psyjournals.org.ua

5. Портал психологічних видань. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://psyjournals.ru/index.shtml>

7. Посилання на дистанційний курс

Дистанційний курс «Практична психологія в закладах освіти» URL: <http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=2334>